

Motion om att rädda Medeltidsmuseet – markera mot riksdagsförvaltningen

Motion av Gabriel Kroon och Linnéa Vinge (båda SD)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Torun Boucher

Sammanfattning av ärendet

Gabriel Kroon och Linnéa Vinge (båda SD) har väckt en motion i kommunfullmäktige om att stoppa flytten av Medeltidsmuseet till nya lokaler i Börshuset, Gamla stan. I motionen anförts att Stockholms stad bör framställa en begäran till riksdagsförvaltningen om att Medeltidsmuseet ska fortsätta hyra lokalerna och verka på Helgeandsholmen. Motionärerna menar att Stockholms stad bör begära att Medeltidsmuseet ska få fortsätta verksamheten på Helgeandsholmen då flytten av museet skulle innebära att verksamheten kommer att sakna viktiga föremål och minska i attraktivitet.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och kulturnämnden.

Stadsledningskontoret menar att Stockholms stads planer på att flytta Medeltidsmuseet till Börshuset kvarstår eftersom flytten bedöms innebära de långsiktigt bästa förutsättningarna för att skapa ett ambitiöst museum om Stockholms medeltid.

Kulturnämnden lyfter att omlokaliseringen till Börshuset innebär att de långsiktigt bästa förutsättningarna skapas för stadens ambitiösa museum om Stockholms medeltid. Inget av de alternativ för framtida verksamhetsform som identifierats i riksdagens uppdrag är förenligt med att långsiktigt kunna bedriva och utveckla Medeltidsmuseets verksamhet.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Det är min bestämda åsikt att staden måste gå vidare med beslutet om att flytta Medeltidsmuseet till Börshuset. Det har framgått tydligt i dialogen mellan staden och riksdagsförvaltningen att de inte kommer att ändra sitt beslut om uppsägning av lokalerna. Riksdagsförvaltningen presenterade i februari i år förslag på olika alternativ för användningen av lokalerna men inga av dem innebär att Stockholms stad kan fortsätta bedriva kvalitativ museal verksamhet på Helgeandsholmen.

Jag vill också framhålla att det är en enad kulturnämnd som står bakom beslutet att fortsätta med flytten till Börshuset. Både majoritet och opposition - med undantag av Sverigedemokraterna - ser att det enda rimliga är att omlokalisera Medeltidsmuseet till nya lokaler. Det är en enad kulturnämnd som inte bara ser nödvändigheten med att fullfölja planen men även ser möjligheterna som de nya lokalerna i Gamla stan kan erbjuda. För första gången på 40 år kommer Stockholms stad öppna ett nytt museum.

Vi har också varit tydliga i vår dialog med Riksdagskansliet att staden kommer att vara behjälplig med sin expertis kring hur de fasta fornminnena på Helgeandsholmen kan ställas ut till allmänhetens beskådan. Detta kommer att innebära att Stockholms stad i långa loppet kommer att få två värdiga utställningar som visar upp Sveriges och Stockholms stads historia under medeltiden.

Bilaga

Motion om att rädda Medeltidsmuseet – markera mot riksdagsförvaltningen, dnr KS 2023/1230-1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 19 juni 2024

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Reservation av Gabriel Kroon (SD) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att bifalla motionen.
2. Att därutöver anföra följande:

Sverigedemokraterna har föreslagit att Stockholm stad ska inta en aktiv position gentemot riksdagsförvaltningen i syfte att återöppna medeltidsmuseet på Helgeandsholmen.

Kulturförvaltningen har i likhet med vänsterstyret valt att bortse från möjligheten att påverka riksdagens utredning i syfte att återöppna medeltidsmuseet på platsen. Det är beklagligt att Stockholm stad intar en passiv inställning trots att frågan om hur medeltidsmuseet ska utformas i lokalerna nu diskuteras i den tillsatta utredningen.

Ärendet

I en motion till kommunfullmäktige anför Gabriel Kroon och Linnéa Vinge (båda SD) att flytten av Medeltidsmuseet har varit en lång och utdragen process som har mötts av starkt motstånd från allmänheten samt att Medeltidsmuseet, som drivs i kommunal regi men befinner sig i riksdagsförvaltningens fastigheter, har hamnat i kläm. Av motionen framkommer vidare att flytten av museet inte bara innebär ett byte av lokaler, utan också en splittring av fasta och lösa fornlämningar. Motionärerna menar att verksamheten kommer att sakna viktiga föremål och därmed minska i attraktivitet som samlingsplats för lärande om svensk medeltid. Motionärerna anför att Stockholms stad bör markera sin inställning tydligt och framställa en begäran till riksdagsförvaltningen om att Medeltidsmuseet ska få fortsätta verka på sin nuvarande plats på Helgeandsholmen. Mot bakgrund av detta föreslås att:

- Kommunfullmäktige hemställer en begäran till Riksdagsförvaltningen om att bevara Medeltidsmuseet på Helgeandsholmen.

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och kulturnämnden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 28 maj 2024 har i huvudsak följande lydelse.

I november 2023 stängde Medeltidsmuseet sin verksamhet på Helgeandsholmen efter att riksdagsförvaltningens beslutat att inte förlänga hyresavtalet som staden hade för de lokaler där Medeltidsmuseet varit inrymt. Efter beslutet påbörjade staden arbetet med att hitta en ersättningslokal, för att säkerställa att Medeltidsmuseet även fortsatt skulle finnas till för allmänheten.

I februari 2022 beslutade kulturnämnden om inriktningsbeslut för omlokalisering av Medeltidsmuseet till Börshuset. Sedan dess har kulturnämnden planerat för det nya Medeltidsmuseet genom att bland annat bygga en organisation som långsiktigt säkrar att museet blir en stark kunskapsinstitution med förmåga att utveckla verksamheten. De fornlämningar som finns på Helgeandsholmen är unika i den mening att de står som solitärer i ett, runt dem, uppbyggt rum. Det finns dock gott om medeltida lämningar i Gamla stan och närheten till dessa ökar i och med flytten till Börshuset. De föremål som omnämns i motionen tillhör i de flesta fall stadens museisamling som förvaltas av kulturnämnden. Dessa föremål är i dagsläget nedpackade och kommer att förvaras i magasin till dess att Medeltidsmuseet öppnar igen. När Medeltidsmuseet öppnar igen är ambitionen att visa långt fler föremål än vad som har gjorts på Helgeandsholmen. Sedan Medeltidsmuseet invigdes 1986 har många arkeologiska utgrävningar genomförts i Stockholm och stadens museisamling har växt. Framförallt

har många medeltida fynd gjorts under utgrävningarna vid Slussen. Dessa föremål är numera inkorporerade i stadens museisamling och många av dem kommer att ställas ut i det nya Medeltidsmuseet.

I februari 2024 beslutade riksdagsstyrelsen att ge riksdagsdirektören i uppdrag att göra en fördjupad analys av tillvaratagandet och tillgängliggörandet av historiska värden under Riksplan. Stockholms stads planer på att flytta Medeltidsmuseet till Börshuset kvarstår dock oförändrade eftersom flytten bedöms innebära de långsiktigt bästa förutsättningarna för att skapa ett ambitiöst museum om Stockholms medeltid. Inget av de alternativ för framtida verksamhetsform som identifierats i riksdagens uppdrag är förenligt med att långsiktigt kunna bedriva och utveckla Medeltidsmuseets verksamhet.

Flytten till Börshuset placerar museet mitt i medeltiden. Stortorget var stadens hjärta och museets nya lokaler kommer att ligga på platsen för det medeltida rådhuset. Det är dessutom en plats där väldigt många människor rör sig vilket innebär möjligheter att nå fler besökare än tidigare. Fastighetsnämnden utreder i dagsläget möjligheten att omvandla Storkyrkans likkällare, som ligger vägg i vägg med Börshusets källare, till en utställningslokal för Medeltidsmuseet. Om det visar sig vara möjligt så kommer en utställning i likkällaren att öppna innan Börshuset blir tillgängligt för Medeltidsmuseet. Riksdagsförvaltningen engagemang för att förmedla Helgeandsholmens historia och arbetet med att tillgängliggöra de fasta fornlämningarna för allmänheten är något som staden ser mycket positivt på. Framledes ser stadsledningskontoret att staden, genom kulturnämnden, kan bistå riksdagen i arbetet för att synliggöra och tillgängliggöra Helgeandsholmens viktiga värden.

Kulturnämnden

Kulturnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 26 mars 2024 följande.

Kulturnämnden godkänner och överlämnar fastighetskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen och beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation av Emelie Wassermann (SD), se Reservationer m.m.

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 15 mars 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Medeltidsmuseet stängde verksamheten på Helgeandsholmen den 5 november 2023. Anledningen till stängningen var riksdagsförvaltningens beslut om att inte förlänga hyresavtalet som staden hade för de lokaler där Medeltidsmuseet varit inrymt. Efter beslutet påbörjade Stockholms stad skyndsamt arbetet med att hitta en ersättningslokal, för att säkerställa att Medeltidsmuseet även fortsatt skulle finnas till för allmänheten. Valet föll på Börshuset, en fastighet i stadens ägo, som dessutom ligger mitt i det medeltida Stockholm.

Den 22 februari 2022 beslutade kulturnämnden om inriktningsbeslut för omlokalisering av Medeltidsmuseet till Börshuset. Sedan dess har kulturförvaltningen planerat för det nya Medeltidsmuseet. Förvaltningen har byggt upp en organisation som långsiktigt säkrar att museet blir en stark kunskapsinstitution med förmåga att utveckla verksamheten. Förvaltningen har skrivit på kontrakt för tillfälliga lokaler för såväl pedagogiskt arbete som för kontor och arbetar med att packa ner föremål och rekvisita.

Den 14 februari 2024 beslutade riksdagsstyrelsen att ge riksdagsdirektören i uppdrag att göra en fördjupad analys av tillvaratagandet och tillgängliggörandet av historiska värden under Riksplan. Stockholms stads planer på att flytta Medeltidsmuseet till Börshuset kvarstår dock oförändrade. Flytten innebär att de långsiktigt bästa förutsättningarna skapas för stadens ambitiösa museum om Stockholms medeltid. Inget av de alternativ för framtida verksamhetsform som identifierats i riksdagens uppdrag är förenligt med att långsiktigt kunna bedriva och utveckla Medeltidsmuseets verksamhet.

Fornlämningarna som finns på Helgeandsholmen är unika i den mening att de står som solitärer i ett, runt dem, uppbyggt rum. Det finns dock gott om medeltida lämningar i Gamla stan och närheten till dessa ökar i och med flytten till Börshuset. De föremål som omnämns i motionen tillhör i de flesta fall stadens museisamling som förvaltas av avdelningen Museer och konst där Medeltidsmuseet ingår. Dessa föremål är i dagsläget nedpackade och kommer att förvaras i Museer och konsts magasin till dess att Medeltidsmuseet öppnar igen. Ett 50-tal av de tidigare utställda föremålen var inlånade från andra museer. Dessa föremål är återlämnade. När Medeltidsmuseet öppnar igen är ambitionen att visa långt fler föremål än vad som har gjorts på Helgeandsholmen.

Sedan Medeltidsmuseet invigdes 1986 har många arkeologiska utgrävningar genomförts i Stockholm och stadens museisamling har växt. Framförallt har många medeltida fynd gjorts under utgrävningarna vid Slussen. Dessa föremål är numera inkorporerade i stadens museisamling och många av dem kommer att ställas ut i det nya Medeltidsmuseet.

Medeltidsmuseet har haft en stor och återkommande publik under åren på Helgeandsholmen. Utställningen har varit populär och framförallt har många skolor besökt museet som en del i undervisningen om staden och rikets medeltida historia. Detta är dock inget som slutar i och med att museet tillfälligt står utan utställningslokal. Skolor fortsätter att boka museets stadsvandringar och visningar av museets historiska rum i Gamla stan. På vardagskvällar, helger och lov finns dessutom möjlighet för privatpersoner att delta i museets programverksamhet i form av visningar, vandringar och föredrag. Utöver aktiviteter i Gamla stan så har Medeltidsmuseet inlett nya samarbeten. Under höstlovet öppnar Medeltidsmuseet en c/o utställning på Historiska museet och mot slutet av året invigs en vandringsutställning som kommer att besöka sex medeltida kyrkor i länet under två års tid.

Flytten till Börshuset placerar museet mitt i medeltiden. Stortorget var stadens hjärta och museets nya lokaler kommer att ligga på platsen för det medeltida rådhuset. Det är dessutom en plats där väldigt många människor rör sig och möjligheten är stor att nå än fler besökare än tidigare.

Fastighetskontoret utreder i dagsläget möjligheten till att omvandla Storkyrkans likkällare, som ligger vägg i vägg med Börshusets källare, till en utställningslokal för Medeltidsmuseet. Skulle det visa sig möjligt så kommer en utställning i likkällaren att öppna innan Börshuset blir tillgängligt för Medeltidsmuseet.

Riksdagsförvaltningen engagemang för att förmedla Helgeandsholmens historia och arbetet med att tillgängliggöra de fasta fornlämningarna för allmänheten är något som staden ser mycket positivt på. Kulturförvaltningen ser fram emot att kunna bistå riksdagen i det framtida arbetet för att lyfta fram och tillgängliggöra Helgeandsholmens viktiga värden.

Reservationer m.m.

Kulturnämnden

Reservation av Emelie Wassermann (SD)

Emelie Wassermann (SD) föreslår att nämnden tillstyrker motionen, och anför därutöver följande:

Sverigedemokraterna har föreslagit att Stockholm stad ska inta en aktiv position gentemot riksdagsförvaltningen i syfte att återöppna medeltidsmuseet på Helgeandsholmen.

Kulturförvaltningen har i likhet med vänsterstyret valt att bortse från möjligheten att påverka riksdagens utredning i syfte att återöppna medeltidsmuseet på platsen. Det är beklagligt att Stockholm stad intar en passiv inställning trots att frågan om hur medeltidsmuseet ska utformas i lokalerna nu diskuteras i den tillsatta utredningen.